

D o p i s i.

Šibenik, 20. srpnja 1887. — Veleučeni gospodine! U svibnju mjesecu ove godine 1887. u crkvi sv. Ivana na Konjevratih šibeničke obćine, iza briega Trtra, erkovinari kopali u absidi i dubli jarugu za temelje novega kamenoga otara, ove iste godine načinjena.

Župnik Otač Krsto Maretić upravljao radnjom; kada produboše za metar jarugu, namjeriše se na prostu ploču, koja je grob poklapala. Župnik htjede, da se otvorí, i nadjoše pravilan grob na četverokut: jedan metar (tri stope) dubok, dva m. (6 stopa) dug, a nešto veće od pol m. širok; subim kamenjem bez klaka obzidan. U njem su bile tri glave, gajati, šljuci, rebra sa ostanci ljudskih kostura i iztrunuta proška;

Ponjivim iztraživanjem nadjoše samo dva srebrena kolubarića sa jabučicama na sriedi, već ništa

Jesu li ovi kolubarići oušnice, narukvice, ili što drugo, prosudite sami.¹⁾

Na tom mjestu u prastara doba bila je malahna crkvica; s dvora zidovi ravni, a iznutri opravljeni sa u zidu zidanim stubovima od sitnog kamena, jedan metar razmaknut stub od stuba, a ozgora sruženi sa svodovi na polukrug. Sprida dizao se zvonik na način malahne četvrtaste kule, široke koliko sva crkvica i na dnu izpod siljasta svoda ulazilo se na ta jedina vrata u crkvu. Ova je crkvica razvaljena u mjesto nje god. 1849. načinjena nova dosta velika, koja je sada župna. To je selo spadalo pod župu šibeničkoga varoša, a od 24 godine, uzpostavljena nova župa samostalna. Okolo crkve prostrano je grobište i ovaj grob, u absidi današnje crkve, bijaše vani stare crkvice sa istočne strane. Preko selâ ove župe križaju trakovi rimskih puta, koji su vodili u Promon, Scradon, Ridit i dalje. Po zemljištu ima dosta komada opeka, nalazi se starih grobova sa lucernami i suznimi bočicama, a kadkad i rimskih novaca;²⁾ ima podzemnih zidova i na jednom humku veliki nasip suha kamenja, komada opeka i posudja zemljava. . . . Nebi li se mogla ondje traziti staria Tauriona? U talijanskih spisih selo se obično nazivalo Torette.

Jer. Stjepan Zlatović.

U Korčuli, dne 15. Lipnja 1887. — Veleučeni gospodine Uredniče! Na Kremenom Dolu (na istočnoj strani Trebinja; daleko 3 s. hodâ) je do sedamnaest starobosanskih spomenika, te su sasvijem pravobitni. To se mjesto zove na crkvini, ali nije opaziti na rečenjem spomenicima kakvih simboličkih znakova, te jedva zasljuju, da se spomenu ova dva spomenika:

¹⁾ Ali morali bi jih prije viditi. — Uredništvo.

²⁾ Prilažem nekoliko komada rimskog novca u blizini našasta, naime srebrni L. Sept. Severa, a ostalo 8 komada bakrenih od Konstantina, Kajsipa i Valenta.

1). Pločica. Na njoj je udubljen krst

2). Stećak poput ploče. Na stećku je ogromna ruža sa osam listaka. Crkvina je sgradjena u sušći, te se može zvati suhoderina. Rečena je crkvina nasred groblja.

Pri Poljicu su (s istočne strane Trebinja) blizu Habatna dvije predistoričke gomile, t. j. jedna pod Stražišćem, a druga na Smrdečoj kod Lokve. Kroz Sgonjeva je Premišće, te su tu blizu polja do četiri predistor. gomile.

Kod Petrova je manastjera (s južne strane Trebinja¹⁾) do sto i četrdeset stećaka kao ploča, te su gotovo svi bez simboličkoga obilježja i sasvim primitivni.

Spomenuti mi je samo ove spomenike:

1). Ploča. Na njoj je uzdignut štit i oblik mu je *targe*. Opisana je ploča prama manastjeru.

2). Ploča poput stećka. Na ploči je uzdignut štit, a za štitom je mač. U štitu je izdubljen lük, te je nategnut za tetivu.

3). Ploča. Zarubljena je prutkom, a na krajima je ploče po ruža.

4). Ploča. Na njoj se jedva razaznaju ruže.

5). Ploča. Zarubljena je *prutkom*, te ga se jedva pozna. Na ploči je uzdignut obični krst.

Petrov je manastjer po priliči širok do dvadeset i dva metra, a dug samo deset metara. Uz manastjer su skopčane dvije crkvice, te je jedna sa tri *abside*, a na drugoj je samo jedna *absida* i dva prigradka. Uz crkve je nekoliko nejednakih prigradaka za *celije*, te su uske i osamljene. Narod priča, da je ovgdje bio ogroman manastjer, te je onaj isti, što ga spominje pop Dukljanin uz grad Trebinje, t. j. „*Sanctus Petrus in campis*“.

Malo odalje od manastjera (put zapada) je na mjestu *Mramoru* starobosanska ploča. Na njoj je uklesan krst djetelinasta oblika.

Kod Trebinja je (na istočnoj strani grada) u selu *Policama* uz crkvinu prama *Gradini* starobosansko groblje. U toj je nekropoli do četrdeset i sedam stećaka, al jih je dosta izrazbijano, a ima jih i malenijeh bez ikakve znamenitosti, jer su bez obilježja.

Navesti mi je samo slijedeće:

1). Stećak poput ploče. Urešen je naokolo granjem djeteline ili ruže. Dosta ga je pokvario lišaj. Ovaj je spomenik uz samu crkvinu.

2). Ploča. Ogromna je. Preko ploče je po sredini pruga poput *prutka*, a to s istočne strane.

3). Pločica. Na njoj je krasan vjenac.

4). Ploča. Prosto je ukresana, a na njoj je ogroman (uzdignut) krst krasno ukresan. Krst je ovoga oblika:

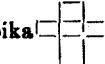
1). Tu je blizu seoce *Crnač* i *Bijove*.

5). Ploča. Prosto je ukresana, a na njoj je krst

6). Stećak. Krasno je urešen granjem djeteline jali ruže. Na njemu je bilo kolo od junača t. j. od muških glava. — Ovaj je krasni stećak sada prelomljen, te se kaže, da je na njemu bio udaren nadpis.

7). Stećak. Urešen je granjem djeteline ili ruže. Sada je razbijen.

8). Ploča. Obrubljena je naokolo prutkom. Sada je razbijena. Ovdje mi je opaziti, da je nekoliko ploča utoruljeno u ricku Trebinčiću.

9). Ploča. Prosto je ukresana, a na njoj krst ovoga obika

10). Ploča. Prosto je ukresana. S desne joj je strane u vrhu ukresana kao štaka uz trlice, a naniže kupa. Kaže se, da je ovdje bio ukopan trzija; al je štaka svakako znak vlasti, te su ju nosili vladike, pa i bosanski gled.

11). Ploča poput stečka. Na njoj je ogroman vienac.

12). Stecak. Golem je, a u vrhu ravan. Naokolo je urešen granjem ruže jali djeteline.

13). Stećak. U vrhu je ravan, te je velik kao stećak pod br. 12. Naokolo je urešen granjem ruže. Ovaj je krasni stećak sada prebijen.

Na doujemu je pragu rečene crkvine nadpis (V. na str. 147 g. 1887), te se po njemu može utanaciti, da je ondje *greb kralja Vladislava*. Ovo bi mogla biti po svoj prilici crkva *Sv. Mihajla*, što je spominje pop Dukljanin, da je u njoj bio pokopan *knez Pavlimir*. Dakako, selo je *Police* na istoku kod samoga Trebinja prama jednoj ruševini, te se zove *Gradina* (s onu stranu rieke), a kaže se, da su tu bili *kraljevski dvori*, a drugi kažu *manastjer Trebinje*, pa je vjerojatno, da se baš spominje selo *Police* u ljetopisu spomenutog popa, osobito, kad se zna, da je tu ukopan i drugi kralj biva Vladislav. Ovo se razlaganje donekle sudara s narodnom predajom, biva priča se, da je na *Velikoj Gradini* pismo, te ga je proučio pop *Marko Danilović*, parok Čičevski, biva taj bi nadgrobni nadpis bio po narodnoime kazivanju: — „Bio je kralj te je umro od gladi. Davao je *starić zlata* za *starić klasja*, ali ga nije našao, a da se prihrani.“ Kaže se joštera, da je na Ilijnu brdu kod *Kličjanja* Herceg-grad.

Poviše spomenute je crkvine (t. j. Sv. Mihovila) s iztočne strane druga crkvina u suhoderini, te je sada sva razvaljena. Do nje su tri stećka, ali bez ikakva obilježja. — Takodjer u selu je *Zasadu* ($\frac{1}{4}$ s. hoda od Trebiuja, put zapada) starobosanska ploča, al bez zlamenja.

Ovdje mi je uzgredje spomenuti, da narod oko Trebinja na svoju ruku tumači simboličke znakove na starobosanskom grebovima.

Evo o tomu primjera: „Kad je vienac na grebu, to je znak, da je ubio čovjek čovjeka radi nekakve djevice.“ Kad je na stećku krst, to je znak, da je pokojnik umro na krštenju.

Na istočnjem je vratima grada Trebinja *Banjvir*, te je tu prije bio konop za prevažanje ladja. Priča se, da je tu narod utopio sbog nepravde *nekakva bana*, pa se baš s toga to mjesto prozvalo *Banjvir*, t. j. *Banov Vir*. U selu *Mostaćima* je ($\frac{1}{2}$ s. daleko od Trebinja, put zapada) cr-

kvica sv. Klimenta, te je narod zove *Klimentica*. Crkvica je sva živopisana.

U rečenoj je crkvici u Mostaćima iznutra povrh vrata udaren kistom nadpis u pet redaka, te ga vлага pokvarila, pa ga je pomučno pročitati.

Nadpisu je početak:

1) *ИСКОЛЕНІЕМЪ ѿѣ й ПОСПЕШЕНИЕМЪ СІА й СЪВРЬ-
ШЕНИЕМЪ СТАГО ДѢЛА ПОПИСАСЕ СІИ СТЫ*

2) *И БѢЖТВІИ ХРАМЪ О Б҃ИА ВЪ Л҃ЕО Ѣ ТІСЗІНО й Р...*

Ovaj je hram bio popisan godine 7100 od stvorenja (t. j. od po rođenja Krstova godine 1592), a hram se je na Zavali¹⁾ (u Popovu Polju) popisao godine 7127 (od K. 1619), to jest u razmaku od 27 godina, pa je ispitati da li je to ispalo ispod iste kićice, na što će se gledati s vremenom da se odgovori u koliko bude moguće, a pitanje se udara na palok da bi se još kogod š njime bavio, kaonuti što je slikarstvo za mene po težak posao.

Oko Mostača je s jedne i s druge obale Trebinčice nekoliko pred historičkih gomila.

Daleko s. 1 1/2 hoda (put zapada) od Trebinja su nad riekom Trebinčicom ruševine čuvenoga manastjera *Tvrdoša* sgradjena poput sredoviečne utvrde. — Vaš štovatelj Vid Vuletić Vukasović.

Razne viesti.

Vranjevo selo na kleku u Hercegovini. —

Momsen C. I. L. III. br. 1763 izdao ga po rukopisu Kaznačićevu ovako:

D e M	
M e VLPVS	
SEVERVS (RV u svezi)	
SE VIVO SI	
BI ET SVIS	
FE	

D e M	
M e VLPVS	
SEVERUS	
SE VIVO SI	
BI ET SVIS	
F · i	

te opazuje: 2 VLPVS, 3 SE-VERIS, 6 F-E traduntur. (Ured.)

Stećak vapn. poput ploče. Vis. m. 1,12; šir. m. 0, 50^{1/2}; a okvir mu je vis. m. 0,65; šir. m. 0,29. — U vrhu je stećak s lieve okrugnut, te mu je za ures *ruža*, a oko ruže su sa strane spiralni ukrasi. U dno ploče je pak ukresano poljsko orudje poput *trnokopa* (ascia) s ušima (mašklinama ili objetelice).

Stećak je izkopan u selu *Vranjevu* blizu Čamen-dola. U Čamen-dolu je još drugi stećak, al' su na njemu istrošena slova, te se nemogu da sastave. Stećak je od vapn., te je vis. m. 0,82; šir. m 0,29; a okvir mu je vis. m. 0,41; šir. 0,29.

¹⁾ V. „Viestnik“ g. 1886 na str. 115.

Tu je u Čamen-dolu dosta utaraka od rimskih kupa i cigala, a uz to se vidjaju i zidoderine. Uzdržana je prilična zidina duga m. 4,50; a visoka m. 0,90. — Još je i izvan ograde ostatka rimskih zidoderina i cigala, a tako isto u selu povrh kuća. Niže ograde je ukraj ceste utarak vap. rim. stećka. Vis. m. 0,72; šir. m. 0,56; a okvir mu je vis. m. 0,42; širok m. 0,44. S desne su mu i lieve za ures dva stupića, a u vrhu dva *delfina*, te su jim repovi skopčani na *trozubac* (trident). Na stećku je pisano izlizano, te se nemože izvaditi ni cigloga slova. Ovdje je uz rimske ostatke i čisto *Slovinska nekropolja sa starobosanskijem znakovima.*

V. V. V.

Starokršćanski pečat. —

TYII

ΑΛΓΙΑ

ΑΓΑΠΗ

ΩΝ

u sv. ΑΓ

Spomenuti je starokršćanski pečat izrezan na mavijastu zelenkastu jednostavnu kamenu. Našao ga je težak *Ive Rubčić* god. 1877. u mjestu *Komušina* (banovina *Usore*), a to u njivi okopavajući kukuruze. — Otišak mi je poslao prijatelj pošt. *O. D. Jos. Božić* iz Plehana, a nastojaće isti da me obeseli i izvornikom. Unaprijeđu mu hvala i pohvala!

V. V. V.

Neljetove ili Neljet-grad kod Topologa (u Dalmaciji). —

MSAB

Čita se: BASAN u sv. NA t. j. AN. Spomenuti je nadpis na *ciglarškomu pečatu*. Pečat je od tuči, te je dug m. 0,51/2, vis. m. 0,3. Uvrh pečata je s protivne strane prikopčana alka za držanje od tuči, te joj je u okolišu do priliepka m. 0,6. Pečat je veoma dobro uzdržan, te je svojina *Gjuru Konsula*, glavara u Topolomu (kod Stona). Izkopao ga je u Neljet-gradu, te je tu našao dosta cigala, radjena kamenja, arhitektoničkih komada, n. pr. kamenu glavu za prolaz vode (točak) i t. d.

U okolini je na nekoliko mjesta rimskih ostataka, biva kod *Lukovaca* povrh *Imotice* i na brdu kod *Ošljega*.

V. V. V.

Numismatičko odkriće u Širokoj Kuli. — U mjestu Široka Kula ličko-korbavske županije odkrila se na kupu koncem proš. rujna, kako se čini, ogromna množ srebrnih i njekoliko zlatnih novaca iz XIV i prvih godina XV stoljeća. O tom odkriću nedobismo ni privatnih ni službenih viesti. Dakako javne oblasti ondješnje ni glasa o tom Vis. kr. zem. Vladim, akoprem jim njezine jasne naredbe pred očima. Nije puno dana g. Lav. Orešković, ovdješnji činovnik, donese ravnateljstvu nar. muzeja na prodaju njekoliko soldina i groša mletačkih, dinara oglejskih i tri dukata, naime dva mletačka (Antonius Venerio, Andreas Contareno) i jedan rimski (Roma caput mundi s. p. q. r. g. 1280) kao novci nadjeni u gornjoj Krajini. Pošto je muzej takovih već odprije podosta imao, ravnateljstvo povrati sve vlastniku osim ona tri zlatnika. Malo dana kašnje dodje ravnateljstvu poštom iz Osika 298 sr. novaca iste vrste od ondješ. kr. poštara Milana Sokina isto na prodaju s opazkom, da su našasti bili sa još mnogo dru-

gih u Širokoj Kuli. Druge viesti o tom odkriću do danas nemamo. To 298 komada djeli se ovako:

Soldini di Andrea Dandolo	1343—1354	1
" Giovanni Gradenigo	1355—1356	1
" Giovani Dolfin	1356—1361	4
" Lorenzo Celsi	1361—1365	1
" Marco Corner	1365—1368	1
" Andrea Contarini	1368—1382	8
" Antonio Venier	1382—1400	139
" Michiel Steno	1400—1413	49
Grossi di Antonio Venier		12
" Michiel Steno		22
" Francesco Carrara e Padova		3
Denari di Nicolò de Lucenburgo patriarca d'Aquileja	1351—8	2
" Marquardo de Randech "	1365—81	6
" Filippo d'Alenconia "	1381—88	3
" Giovanni di Moravia "	1388—94	14
" Antonio de Gaetanis "	1395—1402	11
" Antonio II. da Portoguaro "	1402—18	19
" di Lodovico re d'Ungheria "	1342—82	1
" ?		1

U sve komada 298

Medju ovimi novci najskoriji su oni Mihovila Stena dužda mletačkoga od g. 1400—1413 i Antuna II. od Portoguara patriarhe ogleskoga od g. 1402—1418. Položeni su bili dakle u zemlju početkom XV. stoljeća, ali kojom prilikom nemože te točno opredeliti. Tada se Hrvatska dielila poglavito na četiri stranke, na Sigmundovu, Ladislavovu, Hrvojinu i Mletačku, te za tih borba novci su sahranjeni.

Staro-kršćanski nadpis na Korčuli. — Ovaj nadpis priobčio je g. Radić na str. 37. *Viestnika*. Prošlih dana bje prenesen sa otoka Vrnika, gdje je nadjen, u grad, gdje se kani osnovati gradski muzej. Tu ga iznova proučio g. Vid Vuletić. Gosp. Vuletić posla nam svoj otisk tog nadpisa, te misli, da je opazio na okrajku 4-a redka slova OP, te čita OPPISCINA, i hoće, da je ova riječ pokvarena, *mjeslo klasične OPIFICINA* (radionica). Ali ni na Radićevu ni na Vuletićevu otisku nenalazimo ni traga tomu OP; a da je OPPISCINA postala od OPIFICINA, o tom ne može biti ni govora. — U 5 redku g. Vuletić čita: TESTATVS m. FESTATVS, te se i nam čini po otiscih, da je prvo slovo T a ne F. — Napokon isti g. V. mnije, da bi se konac nadpisa mogao čitati: *ne aliquis illegalium opus reponat*, te da nadpis nije nadgrobnoga sadržaja, nego postavljen: *da se pakaže vlastitost radionice t. j. spreme za kamenje*. Dosta na ovo reći, da latinski jezik nepoznaje riječi *illegalis* (Forcellini). — Isti čita i one nedokučive crte sa lieve strane osovine položene AGGAPPE?? Tomu na otiscih ni traga.

Starine hrvatske u Dalmatinskom saboru. — Narodni poslanik u dalmatinskom saboru K. Ljubić kao izvieštitelj javljajući odborovo rješenje raznih molbenica saboru podnesenih, reče glede molbe hrvat. sta-

rinarskoga društva u Kninu: „uvaživ važnost družtvene zadaće za doimaču narodnu poviest; uvaživ da jur po iznašastim izkopinam temeljito se je nadati da poduzeće neće biti neuspješno; uvaživ da privatnim doprincima nije moguće ni da društvo nastavi iztraživanje, a da od države nema nikakove pripomoći; raznотriy da zemlja nesmje zapustiti tako rodoljubno poduzeće — pridržajući si po okolnostima i uspjehu dalje odlučiti — molbenički odbor za ovaj put predlaže, da se starinarskom kninskom družtvu doznači f. 500 iz pokrajinske zaklade.“ Mislio bi čovjek, da će taj predlog ne samo jednoglasno, dali i uzklikom proći; ali da Našla se ipak dva spremna na suzbijanje. Prvi Bakotić, poznati obožavatelj ruškoga jezika, uzprotivi se s toga, jer bi probitačnije bilo, da se taj novac upotribe u kakve praktične svrhe, i jer kopanje starina bio bi lukeus za našu zemlju (za obaviest nek pita n. pr. Kranjce); primećujući kašnje i to, da je kopanje starina stvar po sve nova (u nas već Natalić za M. Marulića na Solinu). Dakako da Bakotićevi navodi niti su istiniti niti rodoljubni; ali se ipak takovi griesi oprostiti mogu, komu je trbuš sve, a važnost starina *terra incognita*. Prava je pako smješnost i budalaština što reče tom prigodom već dosta u tom pravcu glasovit Bjelanović. Ne samo povladi misli Bakotićeve, dali neumjestno navede jedan stih (uprav nalježna sudeca) iz narodne pjesme o Lazaru: *Od kamena nema do kamena*, da označi bezkoristnost izkapanja, te odsjeće i to, da u izkopinam Kninskim *nevidi* (a šta on vidi, kad mu vile na očijuh) ništa važna, ama ni za istu hrvatsku povjest. Stresti će mu te vile Bulićeva rasprava o kninskih dosadašnjih izkopinah, ako li nije *cæsus natus*, drugako da ga bog pomiluje. Dakako i Bulić i Ljubić pobiše do sjenke te prazne navode, i sve bolje utvrdiše odborov predlog, koj bje napokon primljen mal ne jednoglasno (*V. Nar. List br. 95*) A spomenici nisu li i novac? I kakav!

Dva naša numismatika, nar. zem. muzeju osobito naklona.

— Medju hrvatskim ljubitelji numizmatičke znanosti iztiču se kao strukovnjaci osim prof. Brunšmidu u Vinkovcima još dva, koja su se u ovo zadnje doba izkazali osobito nakloni nar. zem. muzeju, a to su Dr. Enrik Kern Osječanin i Dr. Niko Gržetić Krčanin. Oba već od mlađih nogu započeli skupljati stare novce i predjivati ih strukovno, tako da jim sbirke bijehu prirrasle do znamenite važnosti. Numis. sbirka nar. zem. muzeja razlogom može se nazvati ogromnom, ali uz sve njezino bogatstvo, koje se u većem dielu mora pripisati darežljivosti samoga naroda, bilo je ipak znatnih praznina, koje je trebalo popuniti. U našoj zemlji malo se nalazi grčkih novaca, osim gdjekuda u primorju; s toga muzealna sbirka u ovom dielu bijaše do sada slabo zastupana. Toj oskudici priskočiše veledušno u pomoć gg. Kern i Gržetić. Gosp. Dr. Kern ustupio je tu nedavno muzeju sve svoje grčke novce uz veoma umjerenu cenu; a Dr. Gržetić uz obaljenu cenu šalje mu na dielove svu svoju veliku zbirku, da si izabere, što mu manjka, a što već ima, da mu povrati. Ovo su diela, koja zasluzuju osobitu poхvalu i priznanje. Evala jim.

Knezovi Dračkovići starinom iz Dalmacije. — U *Bullettino di Arch. e Storia Dalmata An. X. N. 9* preč. O. St. Zlatović trudi se da dokaže, da grofovská obitelj Dračkovića potiče iz Biline u Dalmaciji, a

to proti Iv. Kukuljeviću, koj tvrdi još sada a na nikakovom temelju, da su rodom iz Blina u Krajini. Prvo bijaše već davno poznato iz poduge biografije kardinala Jurja Dračkovića, koju napisa prof. Ljubić i tiska u zadar, knjiž. listu *La Dalmazia* još g. 1846. br. 24. 25. 27. 28. 33. Ljubić se već onda služio u tom i još neizdanimi spomenici iz Dračkovićeva arkiva, koji su se onda slučajno nalazili u Zadru kod ondješnjeg puškownika grofa Dračkovića

Dalmatia the Quarnero and Istria with Cettine in Monte-negro and the island of Grado by T. G. Jackson. In Three Volumes. Oxford 1887. — Već čim se o tom djelu pročulo, da će skoro u bili svjet, naše novine podigše graju, da ga uzveliču; a ta graja se sve više razlegla, čim se u naših stranah pomolilo. Eto nā njeki ga u ciełom objemu obožavaju, drugi se dive njegovim slikam, a prevadaju se dapače slavopjevi, koji mu sami njegovi zemljaci začinili. Po nas sve to bez potrebe i razloga, a i sa znatnom štetom, jer 30 for. za onakovu knjigu nije šala. U koliko se tiče povjestničke strane, pisac nije ni za dlaku posao napred, nego je dapače, crpeć iz nečistih knjižica, mnogo toga krapnini brazdami zamrljao. A nije ni mogao drugako pored neznanja našega jezika, kojim se već davno mal ne izključivo služe naši bolji radnici na povjestničkom polju. Lucio i Farlati imaju tu slavu, da su nas uputili, ali danas uz ono omašno gradivo, što se je navlastito u ovo zadnjih 20 godina na svjetlo dalo, mnogo je toga u njih pobledilo ili se iztrlo, i ne malo popunilo i izpravilo; a ostaje pako još više, da se pročisti i izpravi. Čudno je jamačno, kako se mogla poroditi u glavi arhitekta Jacksona ta missao, da piše našu povjest, a bez ikoje priprave! Moguće da su ga tim uprtili naši dopuze i sebičnjaci, koji u mutno love, da si koje truhlo zrnce tamjana od nevješta stranca izkade.

Glede pako njegovih slika, one su povećim dielom više za *album* nego li za znanstveno djelo. Njihova drobnost u mnogom slučaju jedva ti predstavlja glavne erte i gibanja, dočim potankosti, koje najbolje upućuju, izdjezavaju. One se, kad se radi o znanosti, nedaju nikako strpati u malu osminu; njim treba, i to više krat neobhodno, velike dapače četvrtine ako ne puna lista, da se do potribe razviti i točno prosuditi mogu.

Po nas ovo djelo nediže se ni za pedalj više od drugih sličnih putopisa, kakovih smo već dobili dosta i iz same Albione, izuzamši veoma zasluzne radnje Adama i Evansa, koji su tražili istinu u spomenicih i u prvih izvorih, dočim ju Jackson nadje u Almanakah i njim sličnih mješulja.

U tom se samo Jackson od prednjih razlikuje, što je možda prvi od stranaca bar do nekle shvatio hrvatsko pravo u Dalmaciji, a na tom mu pako iskrena hvala.

Paprenost O. St. M. Ivančića. — Gosp. I. Milčetić, ocjenjujući u Smotri (str. 371) razpravu O. St. M. Ivančića o porabi glagolice kod redovnika III. reda sv. Frane po Dalmaciji, svršuje: „Samo ne treba da bude, uznoseci *sve i svakoga* u svom redu“, onako *papren*, kako jest u životu Mihaljevića protiv zasluznoga akademika Ljubića“. — Ivančić u toj razpravi piše (Katol. Dalm. br. 25), da sam ja „valjda iz mladenačke nesmotrenosti pisao u *Ogledalu književnosti hrvatske* (?) proti Mihaljeviću

svome učitelju prostačku — da je Mihaljević bezuman, i njemu nevješta s porugą predali stolicu starošlavenštine u „Zadru“ a da je to „kleveta“. Odgorih u istom listu (br. 29), da je Ivančić nepošteno izkrivio moje navode, i dokazah bjełodano, da Mihaljević, dakako u koliko se tiče glagolice, bjaše upravo bezuman. Na to će Ivančić opet lažno (br. 31), da sam u mom odgovoru htjeo nješto da prigovorim njegovoj radnjici; da je njemu do časti Mihaljevićeve, koju sam ja oskvruuo; i da je glasoviti V. Dandolo toli cienio Mihaljevića, da je uprav njemu povjerio prvi uzgoj svoga sina Tulija. Odgovorih mu i na to, da njegova radnjica nebijaše mi ni u pameti; da sam sudio Mihaljeviću jedino kao glagolašu; a da ga Dandulo neuze jamačno sinu za učitelja, da mu glagolici predaje. Ovo ovdje, neka se zna, kako je.

Bulletino di archeologia e Storia Dalmata. Anno X. 1887.

- N. 4. — 1. Iscrizioni inedite. — 2. Le Gemme del museo di Spalato. — 3. Descrizione delle lucerne fittili. — 4. La Rascia e la Bosna. — 5 Francesco di Natale, Patrizio di Spalato. — 6. Serie dei reggitori di Spalato. — N. 5. — 1. Iscrizioni inedite. — 2. Razne starinske Viesti. — 3. Le Gemme del museo di Spalato. — 4. Illustrazioni alla Storia di Castelnuovo. — 5. Serie dei reggitori di Spalato. — N. 6. — 1. Gli scavi nella basilica cristiana a Salona. — 2. Iscrizioni inedite. — 3. Scavi in Asseria. — 4. Starinski predmeti. — 5. Le gemme del museo di Spalato. — 6. Illustrazioni alla storia di Castelnuovo. — 7. Serie dei reggitori di Spalato. — N. 7. — 1. Iscrizioni inedite. — 2. Le Gemme del museo di Spalato. — 3. Nova nasaša starina na Ugljanu. — 4. Nadpis Subića u Ostrovici. — 5 Cenni di storia della epigrafia Romana. — 6. Serie dei reggitori di Spalato. — N. 8. — 1. Iscrizioni inedite. — 2. Iscrizione d' epoca veneta. — 3. Ritrovamenti risguardanti la topografia urbana dell' antica Salona. — 4. Le gemme del museo di Spalato. — 5. Illustrazioni alla storia di Castelnuovo. — 6. La Rascia e la Bosnia. — N. 9. — 1. Iscrizioni inedite. — 2. Osservazioni. — 3. Le gemme del museo di Spalato. — 4. Hrvatski knezovi Draškovići starinom Dalmatinci. — 5. Illustrazioni alla storia di Castelnuovo. — 6. La Rascia e la Bosnia. — 7. Serie dei reggitori di Spalato.

Старинар. Год. IV. Бр. 2. — 1. Судбина манастира Винце у Србији, од Архим. Илар. Рувараца. — 2. Неки стари градови и њихове околине у краљевни Србији, од Јов. Мишковића. — 3. Биљешке о некијем старијама у граду Корчули, од В. Вудетића В. — 4. Нов споменик млетачке владавине на српском приморју, од Љуб. Јовановића. — 5. Српске црквене ствари од М. Валтровића. — 6. Доцис, од Саве М. Стојановића. — 7. Разне вести, од М. В. — **Б. 3.** — 1. Неки стари градови и њихове околнине у краљевни Србији, од Јов. Мишковића. — 2. Биљешке о некијем старијама у граду Корчули, од В. Вудетића В. — 3. Натписи грчки и римски, од Љубе Ковачевића и Валтровића. — 4. Доцис, од Душана Сабовљевића. — Разне вести, од М. В.